

” נהלי רוחב ”

פרק:	הגדרת מוסדות - קריטריונים לרישוי ותקינה	שם הנוהל:	קווים מנחים ותנאי רישוי להפעלת בית חולים גריאטרי סיעודי/תשושי נפש
תאריך אישור	01/07/2007	מהדורה	7
עודכן בתאריך:	01/08/2019	מס' נוהל:	0.3.1

בכל מקום בו נכתב המסמך בלשון זכר או נקבה, הכוונה היא גם למיגדר השני

1 רקע: [עבור/י לדף פתיחה ראשי](#) **חזר לתוכן נהלי רוחב**

- 1.1 יזמים המבקשים להקים בית חולים לחולים סיעודיים ו/או תשושי נפש, חייבים להפעיל אותו לפי פקודת בריאות העם 1940 ותקנות בריאות העם (רישום בתי חולים), התשכ"ו – 1966.
- 1.2 המפורט בנוהל זה לא בא במקום נהלים ופרטים טכניים כמתבקש מתקנות הבניה וכנדרש ע"י רשויות שונות. לכל אלה העוסקים בנושא מומלץ לעיין בספר "הנחיות תכנון למחלקה גריאטרית". בהוצאת משרד הבריאות, האגף לתכנון ובינוי מוסדות רפואה בשיתוף האגף לגריאטריה (המתעדכן מעת לעת).

2 מטרות הנוהל:

- 2.1 להנחות יזמים פרטיים, ובעלי ב"ח גריאטריים להיערכות פיזית ולהצטיידות לקראת תפעול בית חולים למטופלים גריאטריים.
- 2.2 להציג לזים את הנושאים הבסיסיים, בעלי אופי מקצועי רפואי אותם יש למצות בעת הפעלת בית חולים גריאטרי ושיש להביאם בחשבון בשלבי ההכנה והתכנון לקראת הקמת ב"ח או הרחבת בית חולים קיים. זאת, מבלי לפגוע בצורך לפעול על פי "הנחיות תכנון למחלקה גריאטרית" בהוצאת משרד הבריאות.
- 2.3 להציג את תהליכי הבקשה והרישוי להקמה או הרחבה של ב"ח גריאטרי סיעודי

3 הגדרת מושגים:

- 3.1 **בית חולים גריאטרי סיעודי** - בית חולים לאשפוז ממושך הכולל מחלקה אחת או יותר, של מטופלים סיעודיים או תשושי נפש, העומד בתנאי הרישוי הנדרשים ופועל במסגרת רישיון הניתן לו ע"י משרד הבריאות. ביה"ח עשוי לכלול גם מחלקות לסיעוד-מורכב. ביה"ח מיועד לאשפוז חולים שהוגדרו כחולים סיעודיים ותשושי נפש
- 3.2 **מטופל סיעודי** - מטופל מוגדר כמטופל סיעודי כאשר מתקיימים בו שני התנאים הבאים גם יחד:
א' מצב בריאותו ותפקודו ירודים כתוצאה ממחלה כרונית או מליקוי קבוע גופני או מנטלי, והוא סובל מבעיות רפואיות הדורשות מעקב רפואי מיומן במסגרת בעלת אופי רפואי לתקופה ממושכת.
ב' מתקיים בו אחד או יותר מהמצבים להלן:
(1) הוא מרותק למיטה או לעגלת נכים.
(2) אין לו שליטה על הסוגרים.
(3) הוא מתהלך בקושי רק עקב פתולוגיה או סיבוכי מחלות
- 3.3 **מטופל תשוש נפש** - [הגדרה לצורך השמה במחלקת תשושי נפש בלבד] מטופל (חולה) מתהלך הסובל מירידה משמעותית בתפקוד המוח (ירידה קוגניטיבית) במישורי זיכרון, התמצאות ואינטלקט במידה כזאת, שהוא זקוק לעזרה מלאה בפעילות היום יום, לרבות רחצה, הלבשה, אכילה, שימוש בשירותים (עקב אי שליטה על הסוגרים), הכוונה בניידות והשגחה על בטיחותו בכל שעות היממה.
- 3.4 **מכשיר / אביזר רפואי** - כהגדרתו ע"י יחידת אמ"ר במשרד הבריאות ובחוזר מינהל רפואה 58/99
- 3.5 **מטופל נכה נפש** - אדם עם מוגבלות בתפקוד היומיומי, על רקע מחלת נפש. השמת מטופל נכה נפש בבית חולים סיעודי, בהתאם לנוהל שת"פ של האגף לגריאטריה עם שירותי ברה"נ במשרד הבריאות.

”נהלי רוב”

פרק:	הגדרת מוסדות - קריטריונים לרישוי ותקינה	שם הנוהל:	קווים מנחים ותנאי רישוי להפעלת בית חולים גריאטרי סיעודי/תשושי נפש
תאריך אישור 01/07/2007	מהדורה 7	עודכן בתאריך: 01/08/2019	מס' נוהל: 0.3.1

בכל מקום בו נכתב המסמך בלשון זכר או נקבה, הכוונה היא גם למיגדר השני

4 עקרונות:

- 4.1 בבית חולים גריאטרי השהייה היא, ע"פ רוב, לכל ימי חייו של החולה. בית חולים גריאטרי חייב לספק למאושפז את כל צרכיו הפיזיים והנפשיים בהתאמה למגבלותיו. בנוסף, חייב ביה"ח להגיש את הטיפול הרפואי, הסיעודי, השירותים הפרא-רפואיים והאחרים, כדי להבטיח למטופל איכות חיים, ככל שניתן.
- 4.2 התחומים המקצועיים המאופיינים בבית חולים גריאטרי (פירוט שלהם מוצג בקובץ הנהלים) הם:
 - 4.2.1 טיפול רפואי.
 - 4.2.2 טיפול סיעודי-רפואי וסיעודי-אישי.
 - 4.2.3 טיפול משמר יכולות כמו: פיזיותרפיה, ריפוי בעיסוק / תעסוקה.
 - 4.2.4 טיפול תזונתי.
 - 4.2.5 מכון קלינאות תקשורת וחדר רוקחות
 - 4.2.6 פעילויות חברתיות וסוציאליות.
 - 4.2.7 שירותי בית, מזון, כביסה, ניקיון וכו'.

5 תהליך הבקשה לבניה / הקמה של מחלקה גריאטרית / בית חולים גריאטרי

לרבות בנייה נוספת בבי"ח קיים (למחלקות חדשות / נוספות).

התהליך כולל:

5.1 מיקום:

- 5.1.1 בית חולים גריאטרי ימוקם בשטח המוגדר כאזור מגורים ללא מפגעים תברואתיים ואקולוגיים, עם אפשרויות גישה נוחות ברכב ציבורי ופרטי. המיקום הגיאוגרפי חייב להתייחס לצרכי המקום ולצרכים הכלליים ע"פ שיקול דעת ואשור ועדת פרויקטים במשרד הבריאות.
- 5.1.2 שטח לשימוש בית חולים יקבע ע"פ תכניות מתאר מקומית, מחוזית וארצית. לא יוקם בית חולים אלא אם אושר במפורש באחת מהרשויות האמורות הנ"ל.

5.2 מדדים (סטנדרטים) פיזיים:

- 5.2.1 צורת המבנה חומרי הבניה והטכנולוגיה הינם מרכיב בסיסי חשוב שיש בכוחם להבטיח או למנוע איכות חיים של החוסים.
- 5.2.2 מבנה בית החולים יכלול פינות עישון מחוץ לכותלי הבניין. מיקום פינות העישון יהיה לכל הפחות 10 מטרים מהכניסות למבנה, בהתאם לחוזר מנהל רפואה 07/2012 "איסור עישון בבתי חולים ומרפאות".
- 5.2.3 תשתית בית חולים גריאטרי חייבת לתת מענה לצרכים הספציפיים של חולים סיעודיים/כרוניים מחד ויכולת תפקודית יעילה לסגל המקצועי במגוון המקצועות מאידך.
- 5.2.4 התייחסות הנוהל למדדים הינה לפונקציות ולצורכי היום יום בתפעול השוטף. הנוהל לא דן בפרטים טכניים ובטיחותיים כמתבקש מתקנות הבניה וכנדרש ע"י רשויות שונות. (פירוט ראה ספר מעודכן של הנחיות תכנון למחלקה גריאטרית בהוצאת משרד הבריאות).

5.3 אישור על תוכניות אדריכליות מפורטות:

- 5.3.1 על היזם להגיש בקשה מפורטת לרופא הנפה בלשכת הבריאות הנפתית שבתחומה בית החולים המוצע. לבקשה יש לצרף שלושה עותקים של תוכניות אדריכליות בקנה מידה של 1:100 ושלושה שאלוני פרוגרמה סטנדרטיים המופיעים ב"קובץ הנהלים מטעם האגף למחלות ממושכות וזקנה" מהדורת 1994. מצ"ב טופס שאלון פרוגרמה.
- 5.3.2 התכנון והבניה יעשו על פי הדרישות בספר "הנחיות תכנון למחלקות גריאטריות" (2001) בהוצאת משרד הבריאות. ניתן לרכוש ספר זה מהאגף לתכנון ובינוי מוסדות רפואה, רח' ד"ר ארליך 20 ת"א יפו, מס' טלפון 6819298 – 03 מס' פקס 6819299 – 03.

”נהלי רוחב”

פרק:	הגדרת מוסדות - קריטריונים לרישוי ותקינה	שם הנוהל:	קווים מנחים ותנאי רישוי להפעלת בית חולים גריאטרי סיעודי/תשושי נפש
תאריך אישור	01/07/2007	מהדורה	7
עודכן בתאריך:	01/08/2019	מס' נוהל:	0.3.1

בכל מקום בו נכתב המסמך בלשון זכר או נקבה, הכוונה היא גם למיגדר השני

5.3.3 התכנון והבנייה למסגרות בהן מתבצעת פעילות ריפוי בעיסוק, ייערכו בהיוועצות עם מנהל השירות לריפוי בעיסוק או עם השירות הארצי לריפוי בעיסוק במשרד הבריאות, בהתאם להנחיות שלהלן:

(1) הנחיות תכנון ליחידות ריפוי בעיסוק - ליחידות גריאטריה עמודים 1-13 ; 21-28

(2) תוכניות ארכיטקטוניות ומפרטים - קבצים בהתאם למספר הדגם המבוקש.

5.4 פירוט הדרישות ואופן הגשת התוכניות:

5.4.1 התוכניות יוגשו ע"י מי שהוסמך כחוק לבצע עבודת תכנון אדריכלי וחתומות ע"י המתכנן. חובה על המתכנן לקבל פרוגרמה תכנונית עדכנית למחלקות המיועדות.

5.4.2 תכנון בית החולים הגריאטרי יבוצע בהתאמה להוראות חוק התכנון ובנייה ולתקנים המחייבים, במיוחד תקנות בטיחות.

5.4.3 יוגש תרשים סביבה אשר יראה את מיקום המבנה יחסית למבנים הקיימים סביבו, ודרכי הגישה מוצעות, ב- קני"מ 1:250.

5.4.4 התוכניות יוגשו בקני"מ 1:100 ויכללו תוכנית של המחלקה המוצעת וחתך טיפוסי של הבניין עם הסבר תמציתי של הפעילויות הקיימות בכל קומה, כולל קומות שאינם שייכות לבית החולים המתוכנן.

5.4.5 תכנית בית החולים הגריאטרי המוצעת בקני"מ 1:100 תפרט את הנושאים הבאים:

א. מערך החדרים והפונקציות השונות, כולל מיקום כלים סניטרים.

ב. מידות חדרים ומעברים.

ג. מידות פתחים לחדרים השונים, וכיווני פתיחת דלתות.

ד. מערך המיטות בחדרים, מערך שולחנות ומקומות ישיבה בחדר אוכל ובחדר יום.

ה. מספור של חדרי האשפוז ושאר הפונקציות.

ו. טבלאות בגוף התכנית של שטחי החדרים והפונקציות השונות.

ז. סימון שטח נטו של כל חלל בגוף התכנית.

ח. פונקציה הנדרשת בפרוגרמה ונמצאת מחוץ לבית חולים יש לפרט מיקומה המדויק ושטחה.

ט. יש לציין כיצד יסופק המזון, באם קיים מטבח, מיקומו ושטחו.

י. בגוף התכנית יצוין שטח ברוטו של המחלקה מתוכננת.

5.4.6 התוכניות בצרוף המלצת לשכת הבריאות לאחר בדיקתה ואישור המהנדס המחוזי לבריאות הסביבה יועברו לוועדת הפרויקטים של משרד הבריאות. החלטת הוועדה תועבר ליוזם ע"י לשכת הבריאות.

5.5 הצטיידות המוסד

5.5.1 הצטיידות המוסד למחלקות סיעודיות ותשושי נפש תעשה על פי דרישות "פירוט הציוד למחלקה גריאטרית" (נובמבר 2011 המתעדכן מעת לעת). נספחים N031-1 . Nx1031-1.

5.5.2 הצטיידות של מחלקות לגריאטריה פעילה תיעשה לפי הדרישות שבחוברת "פירוט הציוד למחלקה גריאטרית (פברואר 2002)" המתעדכן מעת לעת.

5.5.3 רכש של אביזרים ומכשירים רפואיים יבוצע על פי הנחיות אמ"ר כמפורט בחוזר מינהל רפואה 58/99. המוסד יוודא שציוד חשמלי נושא תו-תקן של מכון התקנים וישמור את כל אישורי אמ"ר למכשור ואביזרים שנרכשו.

5.6 שיפוץ מחלקה

5.6.1 ביצוע שיפוצים במחלקות יעשה בהתאם לעקרונות המפורטים במכתב דרישת האגף לגריאטריה במשרד הבריאות: "כללים בזמן שיפוץ מחלקה" (דצמבר 2016). נספח 2-N031

פרק:	הגדרת מוסדות - קריטריונים לרישוי ותקינה	שם הנוהל:	קווים מנחים ותנאי רישוי להפעלת בית חולים גריאטרי סיעודי/תשושי נפש
תאריך אישור	01/07/2007	מהדורה	7
עודכן בתאריך:	01/08/2019	מס' נוהל:	0.3.1

בכל מקום בו נכתב המסמך בלשון זכר או נקבה, הכוונה היא גם למיגדר השני

6 רישוי

6.1 רישיון לבית החולים:

עם תום תהליכי הבניה והצטיידות של בית החולים הגריאטרי יש למלא שלושה טפסי בקשה לרישום בית חולים ולהעבירם למשרד הבריאות. בשלב זה יש לצרף גם את אישור ועדת בנין ערים על התוכנית ההנדסית.

החלטה על מתן רישיון, מועדו ותנאיו תיעשה ע"י ועדת הרישוי לרבות ביקור בשטח. שלב זה מהווה השלב הסופי לקראת פתיחת בית החולים והוא קודם את אכלוסו.

6.2 רישוי:

6.2.1 כל בית חולים גריאטרי זקוק לרישיון מטעם משרד הבריאות. מתן היתר-בניה או קביעת יעוד שטח בתכניות בנין ערים, אין בהם כדי לחייב את משרד הבריאות במתן רישיון לבית חולים גריאטרי.

6.2.2 רישיון ב"ח הגריאטרי הינו על-שם המנהל הרפואי במוסד. בכל שינוי של המנהל הרפואי על הנהלת המוסד להודיע ללשכת הבריאות המחוזית לצורך שינוי הרישוי בהתאם.

6.2.3 מתן רישיון לבית חולים גריאטרי אינו מחייב את משרד הבריאות לאשפוז חולים מטעמו. קבלת אישור עקרוני ממשרד הבריאות להקמת בית חולים גריאטרי איננה פוטרת מהחובה לקבל בנפרד אישור משרד הבריאות הדרוש לצורך אישור של ועדת בניין ערים.

6.2.4 משרד הבריאות אינו מקצה תקציב נוסף לאשפוז חולים סיעודיים ותשושי נפש עם פתיחת בית חולים גריאטרי חדש.

6.2.5 עבור בית חולים גריאטרי הכולל מחלקות לחולים סיעודיים או תשושי נפש יש צורך ברישוי נוסף של משרד הרווחה למחלקות לעצמאיים או לתשושים נוספות.

6.2.6 רק לאחר קבלת הרישיון ניתן לאכלס מטופלים במחלקה.

7 התקשרות חוזית עם משרד הבריאות:

7.1 מוסדות המעוניינים להתקשר עם משרד הבריאות ולאשפוז חולים באמצעות "קודים", יפנו ללשכת בריאות בבקשה ובצירוף פירוט מצבת כוח אדם המועסק לרבות היקפי משרות.

7.2 בעל בית החולים הגריאטרי יחתום על נוהל ההתקשרות עם משרד הבריאות. רק לאחר הסכמת רופא הנפה לכלול את בקשת בית החולים בשרות הקנוי של משרד הבריאות, יקבע לבית החולים הגריאטרי מחיר יום אשפוז. (ראה נוהל 3.4.1).

7.3 את הבקשות יש להגיש לרופא המחוזי ו/או רופא הנפה ו/או גריאטר המחוז בהתאם לתקנות בריאות העם רישום בית חולים תשכ"ו – 1966. הבקשות מועברת לדיון באמצעות לשכת הבריאות לועדת מחיר יום אשפוז של משרד הבריאות, שבה נקבע תעריף מחיר יום אשפוז וניתן קוד המוסד.

8 נספחים:

8.1 "פירוט הציוד למחלקה גריאטרית" (נובמבר 2011). N031-1

8.2 "פירוט הציוד למחלקה גריאטרית" (נובמבר 2011). גיליון אלקטרוני עם אפשרות מיון Nxl031-1

* טופס שאלון פרוגרמה

8.3 "כללים בזמן שיפוץ מחלקה" (דצמבר 2016). N031-2 נספח